

майстерність керівника навчального закладу», «Управління проектами у сфері науки, освіти, інновацій та інформатизації», «Управління інноваційною діяльністю в освіті та у виробництві» : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінарів (м. Полтава, 11-12 березня 2021 р.) / за ред. М. В. Гриньової. Полтава : ПП «Астроя», 2021. С. 161–163.

8. *Логойда І. М. Педагогіка співробітництва та партнерства – фундамент нової української школи / І. М. Логойда, О. Р. Ханнанова, Т. В. Хілінська // Гуманістичні орієнтири професійного становлення вчителя: макаренківська традиція і місія Нової української школи : матеріали XX Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 11-12 березня 2021 р.). «Управлінська майстерність керівника навчального закладу», «Управління проектами у сфері науки, освіти, інновацій та інформатизації», «Управління інноваційною діяльністю в освіті та у виробництві» : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінарів (м. Полтава, 11-12 березня 2021 р.) / за ред. М. В. Гриньової. Полтава : ПП «Астроя», 2021. С. 174–177.*

ПРОБЛЕМА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У МІЖДИСЦИПЛІНАРНОМУ КОНТЕКСТІ

***Бикова М. М., Проценко І. І.
Суми, Україна***

Проблему самореалізації особистості вважають актуальною на теренах багатьох наук. Наша мета – охарактеризувати проблему самореалізації особистості з точки зору психології, педагогіки та філософії.

Самореалізація – це процес, що полягає в усвідомленні власних задатків, потенціалу, таланту і їх втіленні в будь-якому обраному виді діяльності. Потреба в самореалізації була закладена природою в кожному конкретно взятому індивідумі. Згідно вчення А. Маслоу в межах гуманістичної психології і його концепції «ієрархії потреб» самореалізація (самоактуалізація) являє собою найвищу потребу особистості. Індивіду життєво необхідно визначити й усвідомити власне персональне місце в суспільстві, житті, ефективно використовувати закладені природою задатки, виявити власну особистість максимально в реальному світі заради того, щоб потім відчувати повне задоволення від дійсності [3].

Особистісна самореалізація полягає в прагненні індивідуума до найбільш ефективного застосування об'єктивних умов соціалізації та своїх суб'єктивних здібностей і потенціалу з метою досягнення поставлених стратегічних цілей. Метою в процесі самореалізації вважають ідеальне, уявне передбачення підсумків діяльності, а також способи та механізми її досягнення. Під стратегічною метою розуміється орієнтування особистості на тривалу перспективу.

У педагогіці самореалізація визначається як одна з цілей педагогічного процесу, що полягає в допомозі особистості реалізувати свої позитивні можливості, розкрити здібності і задатки. Найчастіше

виокремлюють три основні види самореалізації особистості: професійна, творча, соціальна. Головними загальнокультурними умовами, що сприяють особистісній самореалізації, є виховання і освіта. Сьогодні провідним інструментом, за допомогою якого розкривається весь потенціал особистості, вважається творчість. Повне розкриття якостей та здібностей особистості, використання творчості людини являють собою істотний резерв та потужний засіб розвитку виробництва, науки і культури.

Філософський підхід до проблеми самореалізації особистості пов'язаний з терміном «суб'єктність». Це вияв більш глибокого онтологічного прагнення бути собою, набути самототожності. Воно є характерним як для особистостей, так і для спільнот, в тому числі й держави. Суб'єктність на державному рівні завжди пов'язана з безпекою, незалежністю, свободою. Отже, свобода – така якість, яка сприяє розгортанню глибоких можливостей як особистості, так і спільноти [2, с. 13]. Кожна держава повинна прямувати до цивілізаційної суб'єктності. Цивілізаційна суб'єктність – це така якість соціального буття країни, коли остання стає не об'єктом впливу «сильних світу цього», а зусиллями власної політичної, наукової, художньої й релігійної еліти конструює своє цивілізаційне майбутнє, спосіб життя, усвідомлює власні, а не нав'язані ззовні цінності та формулює справжні національні інтереси [2, с. 14].

На думку дослідників, цивілізаційна суб'єктність означає й духовно-культурні й наукові здобутки, тобто «академічна» суб'єктність. Більше того, саме академічний рівень науки й культури, може бути важливим критерієм сплесків цивілізаційної суб'єктності.

Отже, самореалізацію особистості ми пропонуємо розглядати як складову цивілізаційної суб'єктності не лише особистості, а й держави, а спрямованість держави та системи освіти до гуманізації, до забезпечення гідності й самореалізації людини вважати провідною тенденцією сучасної цивілізації.

Список використаних джерел:

1. Бикова М. М. *Професійне самовизначення як складова процесу самореалізації особистості. Самореалізація пізнавально-творчого і професійного потенціалу особистості в інноваційній освіті: монографія.* Суми: ФОП Цьома С.П., 2016. 296 с. С.9–30.
2. Пирожков С. І., Хамітов Н. В. *Цивілізаційна суб'єктність України: від потенцій до нового світогляду і буття людини: Монографія.* Київ: Наукова думка, 2020. 256 с.
3. *Самореалізація особистості – професійна, творча, соціальна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://help-med.info/2015/04/24/samorealizacija-osobistosti-profesijna-tvorcha/>*